

Kotrynos Zylės mitologinio romano paaugliams recenzija

Arminas Lukauskas, 7 klasė
„Saulės“ privati gimnazija
Mokytoja Ingrida Kapočienė

Ar perskaityta knyga gali pakeisti likimą?

Šiuo metu mane traukia knygos su įdomiais nuotykių siužetais ir netikėtais herojų išbandymais. Aš jau perskaičiau savo tėvų ir mokytojų vaikystės autorių Žiulį Verną bei mano draugų pamėgtą M. Burgeso „Heroiną“. Džiaugiuosi, kad šiuolaikiniai lietuvių autoriai taip pat vis daugiau rašo jaunimui ir atsižvelgia į mūsų pasaulio supratimą. Pvz., man labai patiko Rebekos Unos fantastinė knyga „Atjunk“. O rašytojos Kotrynos Zylės pasiūlymu pirmą kartą perskaičiau mane pribloškusią ir intriguojančią mitologinę istoriją.

Pirmasis perskaitytos K. Zylės knygos įspūdis buvo toks: „Oho! Įdomu. Pasirodo, šalia mūsų modernaus lietuviško pasaulio vis dar egzistuoja ir mistiniai neišaiškinti reiškiniai“. Ir tai ne technologijų ar virtualaus pasaulio stebuklai (šie motyvai jau įprasti šiuolaikinėse istorijose), ne vampyrų ir žmonių santykiai (tai užsienio filmų pamėgti siužetai) ir net ne superherojaus didvyriškumas (holivudiniai komiksai ir filmai). K. Zylės knygoje raganų, laumių ir vėlių gyvenimo mistiką atpažįstu iš vaikystėje skaitytų pasakų ir 5-6 kl. mokykloje nagrinėtų lietuviškų sakmių bei legendų. Bet labiausiai intriguoja, kai tos mitologinės būtybės gyvena ir veikia ne senoviniame kaime, o dabartiniame Vilniuje, į mane panašių paauglių mokykloje ir namuose.

Man labai patiko pagrindinių veikėjų Gabijos ir Gedo draugystės istorija. Ji mane įtikino, kad svarbiau už išvaizdą yra nematomas vidinis žmogaus pasaulis. Abu veikėjai yra meno mokyklos mokiniai: susipažįsta, bendrauja, mokosi spręsti problemas, bet tarsi turi savo paslaptinę gyvenimą, suaugusiems nesuprantamas mintis ir jausmus. Pavyzdžiui, Gabija man iš pradžių atrodo tipiška naujokė, kuriai nieko įdomaus negali nutikti. Vėliau ji susiduria su paslaptingu laumių pasauliu ir patiria daug išbandymų. O jos naujasis draugas Gedas yra paslaptingas, truputį uždaras, bet turi labai didelį ryžtą ir drąsą padėti Gabijai, kai jai sunku. Gedas su kuprele ir, atrodo, nepritampa nei prie savo šeimos, nei prie bendraamžių, nei prie mokytojų. Jo paslaptis, kad jis - laumių vaikas. Aš rašytojai siūlyčiau net visą romaną taip pavadinti - „Laumių vaikas“ arba, atvirksčiai, kažkaip kitaip, kad iš karto nesužinotume, apie ką šis kūrinys, pvz., „Kovos koma“. Netikėtas ir su laumėmis susijęs siužeto vingis puikiai dera su Gabijos likimu. Skaitant romano pradžią man buvo neaišku, kodėl Gabija tokia nevykėlė, kad ją puola balandžiai, vištos, ožkos. Pačios veikėjos noras išsiaiškinti, kas vyksta jos gyvenime, sutapo ir su mano noru suprasti, kas čia vyksta. Šis romano formatas, kai į gyvūnus įsikūnija mitologinės laumės, o žmonės geba pavirsti gyvūnais, man labai patiko. Juk gėris ir blogis iš pažiūros susipainioja ir ne

visada gali atskirti, kas yra kas. Pavyzdžiui, babą Jadžę laikiau nesvetinga, nelabai palaikančią kaimyną Gedą, o pasirodė, kad ji savo burtais gali padėti ir pakeisti likimą, jei tik būsi supratingas. Gedui kaip tik ir trūksta vidinio matymo, kad keistuoliai aplink jį gali būti išgelbėtojai. Abu pagrindiniai veikėjai per trumpą laiką išgyvena staigų pasaulių (realaus ir antgamtinio) pasikeitimą, turi suprasti, kad ne viskas yra taip, kaip atrodo. Bet iš jų galiu pasimokyti, kaip nereikia pasiduoti, kaip kartu spręsti problemas, nes su draugų pagalba galima įveikti viską. Be to, mane suintrigavo Gabijos pomirtiniai išgyvenimai, kurie paaiškina žmogaus minčių, jausmų ir poelgių prasmę. Tai leidžia geriau suprasti, kokie svarbūs seneliai mūsų gyvenime. Rašytoja vaizdžiai aprašė vėlių vartelius, suolelį ir mergaitės susitikimą su mirusia prosenele. Tik dausose pasilikti Gabijai dar per anksti. Romane vykstančią Gedo kovą su laumėmis aš suprantu kaip kovą už teisę būti savimi ir gyventi tokį gyvenimą, kurį pats susikursi, o ne kažkas nulems. Aišku, meilė, kuri nugalė net mirtį, – tai labiausiai „vežanti“ šio romano idėja.

Romano struktūra man primena filmą, kuris turi du planus. Pirmame plane Gabijos gyvenimas, o šalia – ta pati kalendorinė Gedo diena ir reagavimas į įvykius. Tokios struktūros tekstą man skaityti buvo keistoka ir nelengva, bet geriau supratau veikėjų problemas. 13 romano dalių primena lemtingą velnio tuziną ir kiekvienas gali susimąstyti apie mistinius reiškinius mūsų gyvenime. Skaitant truputį buvo gaila Gedo antrininko Gedimino – pavogto žmonių vaiko -, kuris, laumių užaugintas, taip ir liko keistuolis. Jį suprasti ir su juo bendrauti gali tik panašūs į Gedą meniški žmonės. Aš stebėdamas Gedo ir Gedimino susipynusį gyvenimą susimąščiau apie visuomenės atstumtus žmones. Jie irgi turi teisę gyventi ir svajoti, žinoti tiesą (Gediminas nori pažinti savo tikruosius tėvus), bet realybė nepriima jų keistenybių ir stengiasi atstumti dėl kitoniškumo. Todėl laumių pasaulis tarsi primena, ką patys žmonės daro blogai (pvz., palieka be priežiūros mažus vaikus, geria ir nesirūpina šeimos nariais). Visgi romano pabaiga man liko šiek tiek neaiški, nes Gedas netenka pirštų kovodamas su laumėmis, o Gabija reabilituojasi po komos ir jos likimas taip pat neaiškus. Todėl laukčiau antros dalies ir siūlau rašytojai tolesnio veiksmo idėją - Gabija ir Gedas atsigavę po šoko ir reabilitavęsi įgauna magiškų galių. Gal jie vienas kitam padėtų tapti stipriais žmonėmis ir gelbėtų kitus nuskriaustuosius.

Man šis Kotrynos Zylės romanas buvo kitokia knyga negu skaičiau anksčiau. Rašytoja priminė, kad pasaulyje egzistuoja daug mistinių neišaiškintų dalykų, kurie mus domina. Bet svarbiausia, kad knyga man padėjo suprasti, jog likimą galime pakeisti, nes patys jį valdome savo mintimis, jausmais ir darbais. O šalia mūsų nuo senų laikų gyveno ir gyvens mitologiniai personažai, kurie simbolizuos dar neištirtas žmogaus vidines paslaptis.